

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 122/2013-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť U., H., zastúpeného jeho predsedom J. B. a podpredsedom P. Ž., právne zastúpeného advokátom JUDr. D. M., P., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012 a rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť U. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2012 doručená sťažnosť U., H. (ďalej len „sťažovateľ“ alebo „pozemkové spoločenstvo“), zastúpeného jeho predsedom J. B. a podpredsedom P. Ž., právne zastúpeného advokátom JUDr. D. M., P., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že predseda pozemkového spoločenstva J. B. podal 14. marca 2011 na Obvodnom oddelení Policajného zboru L. ústne do zápisnice trestné oznámenie, v ktorom opísal skutok, ktorého sa mal dopustiť P. T. (ďalej aj „obvinený“), v zastúpení spoločnosti Í., s. r. o., tým, že previedol drevnú hmotu zakúpenú od pozemkového spoločenstva na iného predtým, ako sa stal jej vlastníkom. Následne bolo proti P. T. začaté trestné stíhanie pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona. V priebehu trestného konania bol 25. novembra 2011 J. B. (predseda pozemkového spoločenstva) vypočutý ako svedok, pričom v závere jeho výsluchu sa *„vyšetrovateľ dožadoval vyjadrenia k nároku na náhradu škody“*. Podľa sťažovateľa vyšetrovateľ konal *„v rozpore s obdržanou verejnou listinou – výpis z registra pozemkových spoločenstiev keď svedka – poškodeného poučil podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku o nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom, nakoľko k takémuto vyjadreniu nepostačovalo samotné ústne vyjadrenie predsedu spoločenstva, ale písomné vyjadrenie uplatnenia alebo vzdania sa nároku, na ktoré je potrebný podpis ďalšieho člena výboru, pretože uznanie, uplatnenie či vzdanie sa nároku je právny úkon, ktorý si vyžaduje písomnú formu (§ 558 OZ per analogiam).“*.

Nesprávnosť neuplatnenia nároku na náhradu škody si následne sťažovateľ uvedomil, pričom 28. februára 2012, teda v čase pred skončením vyšetrovania, si podľa svojho tvrdenia uplatnil náhradu škody. Sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti uvádza: *«Dňa 18. 9. 2012 sa poškodený vyjadroval k návrhu dohody o vine a treste predloženej prokurátorom na schválenie, v ktorom uviedol, že predmetný návrh dohody neobsahuje (vôbec sa nezaoberá) rozhodnutie o nároku poškodeného na náhradu škody. Ďalej vo vyjadrení uvádza, že aj napriek vyššie uvedenému rozporuplnému konaniu zástupcu poškodeného, je však preukázané, že ešte predtým ako prokurátor vykonal konanie o dohode o vine a treste s obvineným dňa 22. 3. 2012 – t. j. mesiac pred termínom konania o*

dohode o vine a treste – prokurátor vedel o existencii vady v konaní svedka – poškodeného čo do uplatnenia nároku na náhradu škody voči obvinenému; vedel, že uznanie či vzdanie sa nároku si vyžaduje písomnú formu a preto je neuplatnenie, či vzdanie sa nároku potrebný nielen podpis predsedu PS, ale aj ďalšieho člena výboru PS.

Pri nepochybnej existencii tohto rozporu, či prinajmenšom nejasnosti, čo do uplatnenia nároku na náhradu škody, bolo preto zákonnou povinnosťou prokurátora, odstrániť tento rozpor, chrániť tak obeť trestného činu a za tým účelom vrátiť vec vyšetrovateľovi na odstránenie tohto rozporu.

Za takejto situácie, kedy predložený návrh dohody o vine a treste neobsahujúci návrh na rozhodnutie o náhrade škody bez toho, aby bol odstránený uvedený rozpor je nespravodlivý v zmysle ust. § 334 ods. 2 TP hľadiska jeho predčasnosti – pre neodstránenie rozporu čo do uplatnenia nároku na náhradu škody – ako aj z dôvodu, že takéhoto skutku sa obvinený dopustil opakovane, kedy za rovnaký trestný čin sprenevery, za ktorý bol stíhaný v tomto konaní mu bol uložený peňažný trest 1 500 € Okresným súdom Zvolen vo veci vedenej pod sp. zn. 1 T 100/2010.

Na pojednávaní dňa 20. 9. 2012 po prednesení návrhu dohody o vine a treste sa právny zástupca poškodeného vyjadril k tomuto návrhu, ako aj ku skutočnostiam týkajúcim sa uplatneného nároku na náhradu škody poškodeným. Po objasnení skutočností ohľadom rozporov pri uplatnení nároku na náhradu škody ako aj poukazom na to, že predmetná dohoda o vine a treste sa nárokom na náhradu škody vôbec nezaoberá sme žiadali – prerušiť konanie a vrátiť vec prokurátorovi za účelom preskúmania a odstránenia rozporov ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody – a z dôvodu obavy, že už vlastne začalo pojednávanie a vyšetrovanie teda bolo skončené právny zástupca poukazoval na „pričom poukazujem na to, že lehota uvedená v § 46 ods. 3 TP je lehotou procesnou nie prekluzívnou“. Nato sudkyňa po porade vyhlásila uznesenie: „Podľa analógie § 334 ods. 2 a § 46 ods. 3 Trestného poriadku súd nepripúšťa uplatnenie nároku poškodeného U... zastúpeného advokátom JUDr. D. M., v trestnom konaní vedenom proti obvinenému... trestne stíhaného pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, 3 Trestného zákona.“.

Po tomto uznesení predsedníčka senátu položila obvinenému sériu otázok vyplývajúcich z ust. § 333 ods. 3 TP na ktoré obvinený odpovedal súhlasne. Následne bola rozsudkom schválená dohoda o vine a treste.

Okresný súd v Liptovskom Mikuláši svojim rozhodnutím uvedeným vyššie porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivý proces zaručené mu citovanými ustanoveniami Ústavy a Dohovoru, a to tak že:

1) OS LM nerozhodol o našom návrhu na odstránenie rozporov ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody vznesenom na pojednávaní dňa 20. 9. 2012,

2) OS LM rozhodol uznesením počas pojednávania dňa 20. 9. 2012 o uplatnení nároku poškodeného na pojednávaní, hoci si v skutočnosti poškodený na tomto pojednávaní nárok neuplatnil, pretože na tomto pojednávaní iba poukázal na jeho už skoršie uplatnenie nároku na náhradu škody a na rozpor o tejto skutočnosti s návrhom dohody o vine a treste, kde nie je uvedené nič o jeho už uplatnenom nároku na náhradu škody. Súd teda rozhodol o niečom, čo sme na pojednávaní 20. 9. 2012 neuplatnili a o čom teda rozhodovať nemal a nesmel (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR) a nesprávne tak aplikoval ust. § 334 Tr. por.

3) Preto ani súdom schválená dohoda o vine a treste neobsahuje ani zmienku o náhrade škody, t. j. ani to, či jej bolo vyhovené, ani to či bola nepriznaná alebo zamietnutá, čo je v rozpore s ust. § 232 ods. 7 písm. d) TP v nadväznosti na povinnosť vyplývajúcu z ust. § 333 ods. 2 písm. i) TP.

Konanie o dohode o vine a treste začalo 22. 3. 2012. Poškodený si nárok na náhradu škody uplatnil v liste poškodeného okresnému prokurátorovi 28. 2. 2012 a to vyjadrením: „ale aj ho zaviazať k náhrade škody“. Presnú výšku ako aj odôvodnenie náhrady škody vyjadril poškodený pri výpovedi svedka – predsedu J. B. vo výpovedi dňa 25. 11. 2011: „... P. T. konateľom, sa tak dopustil trestného činu sprenevery a spôsobil U. so sídlom H. škodu vo výške 102 574,06. Ako aj v príčinnej súvislosti, ktorá je presne popísaná v opise skutku v tejto výpovedi.“»

Podľa názoru sťažovateľa bol nárok na náhradu škody uplatnený riadne a včas (do skončenia vyšetrovania), čo je zrejmé z listu „okresnému prokurátorovi 28. 2. 2012“ a z vyjadrenia k návrhu „na dohodu o vine a treste z 18. 9. 2012“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Na pojednávaní dňa 20. 9. 2012 bolo zrejmé, že prokurátorovi musela byť pred skončením vyšetrovania známa skutočnosť (alebo aspoň pochybnosť) o uplatnení

nároku na náhradu škody poškodeným. Bolo preto jeho povinnosťou túto pochybnosť odstrániť a nie vyložiť si ju automaticky tak, že poškodený si nárok neuplatnil. Medzi výrokom predsedu sťažovateľa pri jeho výsluchu ako svedka, kde si nárok neuplatnil, hoci sám na to nebol oprávnený a medzi ostatnými úkonmi poškodeného – sťažovateľa je totiž prinajmenšom nejasnosť, čo do uplatnenia, či neuplatnenia nároku na náhradu škody a preto bolo zákonnou povinnosťou prokurátora tento rozpor odstrániť vhodným procesným postupom, napr. opätovným výsluchom poškodeného, či výzvou na písomné vyjadrenie poškodeného za účelom odstránenie vyššie uvedeného rozporu.

Ak tak neurobil prokurátor, tak to mal urobiť súd na základe upozornenia práv. zást. poškodeného na pojednávaní 20. 9. 2012. Zo zápisnice z pojednávania dňa 20. 9. 2012 ako aj z ďalších listín v trestnom spise je zrejmé, že ani prokurátor ani súd sa nezaoberali otázkou či došlo k riadnemu uplatneniu nároku na náhradu škody najneskôr do skončenia vyšetrovania, ako to stanovuje zákon, resp. či výpoveď predsedu PS ako svedka – poškodeného hodnotená vo vzájomnej súvislosti s ostatnými úkonmi poškodeného čo do uplatnenia nároku na náhradu škody, vyvolali právny následok v podobe uplatnenia nároku na náhradu škody, jeho neuplatnenia, či len spôsobili pochybnosti o tom, či tento nárok bol alebo nebol riadne uplatnený.

Porušenie čl. 46, 48 ústavy je dané aj chýbajúcou taxatívnou obsahovou náležitosťou dohody o vine a treste vyplývajúcou z ust. § 232 ods. 7, ktorá dohoda sa výškou zistenej škody ani spôsobom jej uhradenia či neuhradenia vôbec nezaoberá. Danú skutočnosť namietal právny zástupca poškodeného na pojednávaní dňa 20. 9. 2012, avšak rovnako, ako jeho návrh na vrátenie vecí a neuznanie zjavne neprimeranej dohody v prospech obvineného sa súd touto jeho námietkou nezaoberal.

Ani na jednu z týchto zásadných námietok nedal súd sťažovateľovi v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď, čím mu v zmysle ustálenej judikatúry odňal právo konať, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a voči sťažovateľovi tak súd porušil právo na spravodlivý proces.“

Sťažovateľ sa domáha tiež priznania finančného zadosťučinenia, ktoré odôvodňuje tým, že „išlo o značnú výšku škody, že išlo o konečné rozhodnutie proti ktorému nie je prípustný riadny opravný prostriedok, že tým bola hrubo porušená zásada ochrany

obetí trestných činov a naopak, že súdom a prokurátorom bola poskytnutá neprimeraná ochrana páchatelovi trestného činu, ktorý sa dokonca rovnakého trestného činu dopustil už druhýkrát v krátkej dobe a vždy obišiel len s miernym trestnom, čo u sťažovateľa zväčšilo stav právnej neistoty, nedôvery v orgány verejnej moci a vážne obavy o vymožitelnosti jeho nároku na náhradu škody voči páchatelovi trestného činu, ktorý túto škodu spôsobil, keď ním riadená obchodná spoločnosť už de facto neexistuje a od nej preto nie je možné predpokladať náhradu škody.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že:

„1) Základné právo sťažovateľa na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1, 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012 porušené bolo.

2) Rozhodnutie Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu v Liptovskom Mikuláši na ďalšie konanie.

3) Ústavný súd priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie v sume 5 000.- €, ktoré je Okresný súd Liptovský Mikuláš povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4) Okresný súd v Liptovskom Mikuláši je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 323,50 €... na účet jeho právneho zástupcu...“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Z petitu návrhu na rozhodnutie o sťažnosti citovaného v časti I tohto uznesenia vyplýva, že ním sťažovateľ napáda vo všeobecnosti „rozhodnutie“ okresného súdu bez jeho bližšej špecifikácie. Vzhľadom na skutočnosť, že v predmetnej veci okresný súd rozhodol 20. septembra 2012 tak uznesením sp. zn. 1 T 47/2012, ako aj rozsudkom sp. zn.

1 T 47/2012, a s prihliadnutím na obsah sťažnosti ústavný súd podrobil ústavnému prieskumu obe tieto rozhodnutia.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či sťažnosť nebola podaná zjavne neoprávnenými osobami, ako aj to, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým rozsudkom okresného súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v súvislosti s rozhodovaním o sťažnostiach smerujúcich proti postupom a právoplatným rozhodnutiam všeobecných súdov v nadväznosti na svoje ústavné postavenie (čl. 124 ústavy) vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Sťažovateľ predovšetkým namieta, že okresný súd nerozhodol o jeho návrhu na odstránenie rozporov „*ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody vznesenom na pojednávaní dňa 20. 9. 2012*“ (ďalej len „prvá námietka“) a že „*súdom schválená dohoda o vine a treste neobsahuje ani zmienku o náhrade škody, t. j. ani to, či jej bolo vyhovené, ani to či bola nepriznaná alebo zamietnutá, čo je v rozpore s ust. § 232 ods. 7 písm. d) TP v nadväznosti na povinnosť vyplývajúcu z ust. § 333 ods. 2 (správne má byť ods. 3, pozn.) písm. i) TP*“ (ďalej len „druhá námietka“).

Podľa § 232 ods. 3 Trestného poriadku ak došlo k dohode o vine, treste a ďalších výrokoch, prokurátor podá na súd v rozsahu dohody návrh na schválenie dohody o vine a treste... Ak nedošlo k dohode o náhrade škody, prokurátor navrhne, aby súd poškodeného odkázal s nárokom na náhradu škody alebo jej časti na občianske súdne konanie alebo iné konanie.

Podľa § 331 ods. 1 Trestného poriadku návrh dohody o vine a treste na súde preskúma predseda senátu a podľa jeho obsahu a podľa obsahu spisu

a) určí termín verejného zasadnutia na rozhodnutie o návrhu dohody o vine a treste, alebo

b) návrh dohody o vine a treste odmietne, ak zistí závažné porušenie procesných predpisov, najmä porušenie práva na obhajobu, alebo ak navrhovaná dohoda o vine a treste je zrejme neprimeraná.

V súlade s § 334 ods. 1 Trestného poriadku súd môže rozhodovať len o skutku, jeho právnej kvalifikácii, primeranosti trestu, ochrannom opatrení vo vzťahu k obvinenému, ako aj o výroku na náhradu škody v rozsahu uvedenom v návrhu na dohodu o vine a treste, ak obvinený odpovedal na všetky otázky „áno“.

Podľa § 334 ods. 2 Trestného poriadku ak súd dohodu o vine a treste, ktorá v navrhnutom znení nie je zrejme neprimeraná, ale ju nepovažuje za spravodlivú, oznámi svoje výhrady stranám, ktoré môžu navrhnúť nové znenie dohody o vine a treste. Na ten účel súd preruší verejné zasadnutie na potrebný čas. Ak sa strany dohodnú, postupuje sa primerane podľa odseku 4; ak s dohodou o vine a treste nesúhlasí poškodený, postupuje sa primerane podľa § 232 ods. 3 posledná veta. Ak sa strany nedohodnú, postupuje súd podľa odseku 3.

Podľa § 334 ods. 3 Trestného poriadku ak súd dohodu o vine a treste v navrhnutom rozsahu neschváli alebo obvinený odpovedal na niektorú otázku „nie“, uznesením vráti vec prokurátorovi do prípravného konania, ak tento zákon neustanovuje inak; ak je obvinený vo väzbe a súd zároveň nerozhodol o prepustení obvineného na slobodu, pokračuje väzba v prípravnom konaní, ktorá však nesmie spolu s väzbou už vykonanou v prípravnom konaní presiahnuť lehotu uvedenú v § 76 ods. 7.

Podľa § 232 ods. 3 poslednej vety Trestného poriadku ak nedošlo k dohode o náhrade škody, prokurátor navrhne, aby súd poškodeného odkázal s nárokom na náhradu škody alebo jej časti na občianske súdne konanie alebo iné konanie.

Podľa § 46 ods. 1 Trestného poriadku poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody. Poškodený má právo v prípadoch ustanovených týmto zákonom sa vyjadriť, či súhlasí s trestným stíhaním, má právo uplatniť nárok na náhradu škody, robiť návrhy na vykonanie dôkazov alebo na ich doplnenie, predkladať dôkazy, nazerať do spisov a preštudovať ich, zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní a na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní alebo o dohode o priznaní viny a prijatí trestu, vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, má právo záverečnej reči a právo podávať opravné prostriedky v rozsahu vymedzenom týmto zákonom.

Podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

Podľa § 46 ods. 4 Trestného poriadku návrh podľa odseku 3 nemožno podať, ak bolo o nároku už rozhodnuté v občianskom súdnom konaní alebo inom príslušnom konaní.

V zmysle stabilnej judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi vzťahujúcimi sa na konkrétne konanie (napr. II. ÚS 181/06). Teda ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že prokurátor Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný prokurátor“) podal 23. marca 2012 okresnému súdu návrh na schválenie dohody o vine a treste uzavretej 22. marca 2012 medzi okresnou prokuratúrou a obvineným, v ktorej tento vyhlásil, že spáchal skutok, pre ktorý je trestne stíhaný a ktorý

je kvalifikovaný ako zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona, a súhlasil, že mu bude uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu vo výmere 4 roky. Na neverejnom zasadnutí senátu okresného súdu 20. septembra 2012 právny zástupca sťažovateľa (poškodeného) navrhol, aby okresný súd prerušil konanie a *„odstránil rozpory ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody...“*.

Okresný súd uznesením sp. zn. 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012 v súlade s § 334 ods. 2 a § 46 ods. 3 Trestného poriadku nepripustil uplatnenie nároku na náhradu škody sťažovateľa v trestnom konaní vedenom proti obvinenému trestne stíhaného pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona a následne rozsudkom sp. zn. 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012 podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku schválil dohodu o vine a treste medzi obvineným a okresnou prokuratúrou a obvineného uznal za vinného zo spáchania zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona a odsúdil ho na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s odkladom výkonu trestu vo výmere 4 roky.

Sťažovateľ predovšetkým namieta, že okresný súd *„nerozhodol o našom návrhu na odstránenie rozporov ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody vznesenom na pojednávaní dňa 20. 9. 2012“*. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že na verejnom zasadnutí konanom na okresnom súde 20. septembra 2012 sťažovateľ navrhol, aby okresný súd prerušil konanie a odstránil rozpory *„ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody“*. Na základe uvedeného okresný súd v uznesení sp. zn. 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012, ktorým *„nepripustil uplatnenie nároku poškodeného“*, predovšetkým uviedol:

„Pokiaľ ide o nárok na náhradu škody, tak v prípravnom konaní J. B., ako predsedu U... uviedol, že v trestnom konaní si U. náhradu škody neuplatňuje, nakoľko nárok na náhradu škody si už uplatnilo v civilnom konaní. Poukazuje na to, že v čase uvedeného vyhlásenia J. B. nebol presne informovaný, a následne Okresnej prokuratúre Liptovský Mikuláš bolo doručené vyhlásenie, v ktorom bola žiadosť poškodeného o zaviazanie obvineného k náhrade škody. Prokurátor sa mal zaoberať rozpornými vyjadreniami, pričom advokát poukázal na to, že už zo samotného trestného oznámenia vyplýva, že poškodený

si nárok na náhradu škody uplatňuje. Na základe uvedeného advokát navrhol, aby súd prerušil konanie, aby sa odstránili rozpory ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody, pričom poukázal na to, že lehota uvedená v § 46 ods. 3 Trestného poriadku je lehotou procesnou, nie prekluzívnou, preto takýto postup týkajúci sa uplatneného nároku na náhradu škody je možný.

Z obsahu spisového materiálu vyšetrovacieho spisu mal súd preukázané, že J. B., ako predseda U., dňa 25. 11. 2011 v prípravnom konaní v rámci svojho výsluchu v trestnej veci vedenej proti obvinenému P. T. uviedol, že škodu si už uplatnili v civilnom konaní, kedy súd právoplatne o škode rozhodol, a preto v tomto konaní si škodu neuplatňujú.

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 64 Cb/244/2009-295 zo dňa 29. 1. 2010 vyplýva, že odporca G., s. r. o... (právny predchodca I., s. r. o...) bol zaviazaný zaplatiť navrhovateľovi U. so sídlom H... sumu 102.574,06 eur istiny spolu s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne zo sumy 31.061,84 eur od 16. 8. 2008 do zaplattenia, zo sumy 28.793,52 eur od 26. 8. 2008 do zaplattenia, zo sumy 15.798,33 eur od 25. 9. 2008 do zaplattenia a zo sumy 26.920,37 eur od 12. 8. 2008 do zaplattenia, do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z prípisu, ktorý mal byť doručovaný Okresnej prokuratúre Lipt. Mikuláš U. dňa 28. 2. 2012 predloženým advokátom na verejnom zasadnutí dňa 20. 9. 2012 vyplýva, že U. v závere podania navrhlo prokuratúre podať obžalobu a navrhnúť súdu nielen uloženie prísneho trestu obvinenému P. T., ale aj ho zaviazat' k náhrade škody.

Podľa ustanovenia § 46 ods. 3 Trestného poriadku poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje. Z obsahu spisového materiálu mal súd preukázané, že nielenže predseda U. pri svojom výsluchu dňa 25. 11. 2011 za poškodenú stranu vyhlásil, že si nárok na náhradu škody v trestnom konaní neuplatňuje, ale ani následné podanie adresované Okresnej prokuratúre Liptovský Mikuláš nespĺňa náležitosti riadneho návrhu, z ktorého by bolo zrejmé z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje. Na základe uvedeného súd o oneskorene uplatnenom nároku

poškodeného prostredníctvom splnomocneného zástupcu advokáta JUDr. D. M. rozhodol podľa analógie 334 ods. 2 a § 46 ods. 3 Trestného poriadku o nepripustení uplatnenia nároku poškodeného v trestnom konaní vedenom proti obvinenému.“

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že už v čase prvej „spornej výpovede“ J. B. 25. novembra 2011 bolo o nároku na náhradu škody sťažovateľa právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 64 Cb 244/2009-295 z 29. januára 2010 (právoplatným 23. marca 2010), na čo poukázal v citovanej časti napadnutého uznesenia aj okresný súd. Dôležitým predpokladom na uplatnenie nároku poškodeného na náhradu škody v trestnom konaní je v súlade s § 46 ods. 4 Trestného poriadku skutočnosť, že o nároku na náhradu škody nebolo rozhodnuté v občianskom súdnom konaní alebo inom príslušnom konaní. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je preto námietka sťažovateľa týkajúca sa pochybenia vyšetrovateľa, ktorý podľa názoru sťažovateľa konal v rozpore s „... výpisom z registra pozemkových spoločení... nakoľko k takémuto vyjadreniu (k uplatneniu nároku na náhradu škody, pozn.) nepostačovalo samotné ústne vyjadrenie predsedu spoločnosti, ale písomné vyjadrenie uplatnenia alebo vzdania sa nároku, na ktoré je potrebný podpis ďalšieho člena výboru, pretože uznanie, uplatnenie či vzdanie sa nároku je právny úkon, ktorý si vyžaduje písomnú formu (§ 558 OZ per analogiam)“, nedôvodná. V napadnutom uznesení sa okresný súd podľa názoru ústavného súdu vysporiadal aj s „ďalším“ návrhom na náhradu škody uplatneným v „liste poškodeného okresnému prokurátorovi 28. 2. 2012“, ktorý vyhodnotil ako podanie, ktoré „nesplňa náležitosti riadneho návrhu, z ktorého by bolo zrejmé z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje“ (citované z napadnutého uznesenia okresného súdu, pozn.).

Vzhľadom na uvedené má ústavný súd za preukázané, že okresný súd sa s námietkou sťažovateľa v napadnutom uznesení vysporiadal v rozsahu, ktorý bol postačujúci na prijatie záveru o tom, že rozpor v súvislosti s uplatnením náhrady škody neexistuje, a preto nie je dôvod na prerušenie konania. Medzi napadnutým uznesením okresného súdu a sťažovateľom označeným základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje podľa

názoru ústavného súdu taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení.

Podľa druhej námietky sťažovateľa okresným súdom „schválená dohoda o vine a treste neobsahuje ani zmienku o náhrade škody, t. j. ani to, či jej bolo vyhovené, ani to či bola nepriznaná alebo zamietnutá, čo je v rozpore s ust. § 232 ods. 7 písm. d) TP v nadväznosti na povinnosť vyplývajúcu z ust. § 333 ods. 2 (správne má byť ods. 3, pozn.) písm. i) TP“.

Touto námietkou sťažovateľ v zásade napáda rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 T 47/2012 z 20. septembra 2012, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, ktorá podľa názoru sťažovateľa neobsahuje „*zmienku o náhrade škody*“.

Podľa § 333 ods. 3 písm. i) Trestného poriadku po prednesení návrhu dohody o vine a treste predseda senátu zistí formou otázok, či obvinený... i) súhlasí s navrhovaným trestom, trest prijíma a v stanovených lehotách sa podriadi výkonu trestu a ochrannému opatreniu a nahradí škodu v rozsahu dohody.

Podľa § 232 ods. 7 písm. d) Trestného poriadku dohoda o vine a treste obsahuje... d) rozsah a spôsob náhrady škody, ak bola činom spôsobená.

Ústavný súd zdôrazňuje, že za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorého podstatou je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu, prípadne iného orgánu verejnej moci, nie je posudzovanie jeho právnej perfektnosti z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08).

Aj keby sa uplatnením formálneho výkladu citovaných ustanovení Trestného poriadku dospelo k záveru o porušení zákonnosti zo strany okresného súdu tým, že tento v napadnutom rozsudku, ktorým schválil dohody o vine a treste, neuviedol žiadnu „zmienu“ o (ne)uplatnení náhrady škody, táto skutočnosť by sama osebe v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nezakladala dôvod na vyslovenie porušenia práv označených sťažovateľom. K tomuto záveru dospel ústavný súd predovšetkým s prihliadnutím na už citovaný § 46 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého návrh na náhradu škody spôsobenú zločinom nemožno podať v rámci trestného konania v prípade, že je o nároku už rozhodnuté v občianskom súdnom konaní alebo inom príslušnom konaní [rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, v ktorom bolo právoplatne rozhodnuté o náhrade škody (23. marca 2010, pozn.) sťažovateľa pred „sporným (ne)uplatnením náhrady škody výpoveďou predsedu pozemkového spoločenstva“ (25. novembra 2011, pozn.)]. Vzhľadom na uvedené vyhodnotil ústavný súd aj túto námietku sťažovateľa ako nedôvodnú, teda takú, na základe ktorej v konečnom dôsledku nemožno reálne dospieť k vysloveniu porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným v rámci trestného konania treba považovať za začatie konania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Akonáhle poškodený uplatní svoj nárok na náhradu škody v trestnom konaní, je to prekážkou, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj v občianskoprávnom konaní. Použitím argumentu a contrario potom možno dospieť k záveru, že ak si poškodený uplatní nárok na náhradu škody

v občianskom konaní, je to prekážka, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj v trestnom konaní.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom, podstatou a zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Obsahovým komponentom čl. 48 ods. 2 ústavy je okrem základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov aj právo účastníka konania na prerokovanie veci v jeho prítomnosti, ako aj základné právo na vyjadrenie sa k vykonávaným dôkazom.

Sťažovateľ odôvodňuje porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, s poukazom na skutočnosť, že v ňom chýba „*taxatívna obsahová náležitosť vyplývajúca z ust. § 232 ods. 7 Trestného poriadku, ktorá dohoda sa výškou zistenej škody ani spôsobom jej uhradenia či neuhradenia vôbec nezaoberá*“. Zohľadňujúc vecnú podstatu tejto námietky sťažovateľa a obsahové komponenty základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, prítomnosť účastníka konania pri prerokovaní veci, vyjadrenie sa k vykonávaným dôkazom) ústavný súd dospel k záveru, že medzi nimi neexistuje relevantná príčinná súvislosť, a preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Navyše, ústavný súd uvádza, že túto námietku podrobil ústavnému prieskumu z hľadiska možného porušenia základného

práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti II.1 tohto uznesenia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2013